

Bioetika

Slavomír Lesňák

Jemelka, P.: Úvod do bioetiky. (2012)

Kuře, J.: Prospektivní bioetika: Studie ke konceptu etiky biomedicínských technologií. (2020)

Na úvod

Užšie poňatie - medicínska etika

Širší poňatie - najvyššou hodnotou i dobrom – život (ľudský?) (zahŕňa i environmentálnu etiku)

Úlohy BE:

Užšie: kritická analýza aspektov vedeckého výskumu – cez hodnotenie motivácie a jeho aplikácie (predĺženie života, rozhodovanie o pohlaví dieťaťa, prirodzené biologické hranice matky, a pod.)

Širšie: Kritická analýza vplyvu moci vedy a techniky na svet

Dopady na zdravie, dopady na ŽP

Má byť BE deskriptívnou alebo preskriptívnou?

Z histórie BE

Od 70. rokov 20. st.

Chápanie problémov:

Dogmaticky – stredovek: (absolútne presadzovanie Hyppokratovej prísahy, vzťah moci lekára či odborníka nad pacientom)

Cez optimistickú racionalizáciu (moderna)

Po pluralitný pohľad (postmoderna)

i verejný diskurs

poloteória (má metodiku ale je i otvorená iným odborom)

2016
volume 5
ISSUE
1-2

Ethics
& Bioethics

e

Paradoxy BE

Volá sa bioetika, hodnotou je život, pomocou kategórie smrti

Ide o prienik k podstate života – smrťou:
„Zabíjame, abychom pitvali.“ (P. Jemelka)

Kto je človek?

Človek je druhovo vnútorne nediferencovaný - „rasy“ - rasizmus sa nedá biologicky podložiť (neprítomnosť reprodukčnej bariéry medzi „rasami“)

Vylučuje nízke IQ ľudskosť?

Vylučuje ľudskosť vek? (prenatálny vývin, senilita)

Vylučuje ľudskosť ne/vedomie?

(otázky eutanázie, interrupcie, počatia, a pod)

Človek ako bio-psycho-sociálna bytosť. Alebo?

Je človek autonómna bytosť?

Má človek právo disponovať so svojím telom?

(transplantácie, amputácie, piercing, tetovanie, implantáty)

Kto a do akej miery môže rozhodovať za iných?

(očkovanie, výživa detí, právo pacienta na informácie, a pod.)

Máme právo slobodne ukončiť (svoj) život?

(eutanázia, samovražda, interrupcia, trest smrti, ...)

Výskumy na človeku

Nebolo by dobré upraviť človeka tak, aby netrpel? (preč s HIV, rakovinou, civilizačnými chorobami, sklon k agresivite, atď)

Film a kniha Never let me go (Ishiguro)

Eugenika po nacizme

Problém psychologických výskumov: film Experiment

Nevratnosť genetických zmien – strata genetických informácií

Bioetická komise Rady vlády pro vědu, výzkum a inovace

< > ↻ ☰ | 🔒 www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx

 Seznam zpráv ve sl...

Bioetická komise Rady vlády pro vědu, výzkum a inovace (dále BK RVVI) pracovala v roce 2018 až do vypršení funkčního období 9 členům v níže uvedeném složení:

Předseda:

prof. Ing. Petr Dvořák, CSc. první funkční období skončilo 26. června 2018, odvolán z funkce na vlastní žádost v září 2018

prof. MUDr. Jan Lata, CSc. jmenován do funkce v září 2018

Místopředseda:

prof. MUDr. Pavel Martásek, DrSc., druhé funkční období skončilo 26. června 2018

Členové do 26. června 2018:

1. funkční období

prof. PhDr. Petr Jemelka, Ph.D.

2. funkční období

prof. RNDr. Zdeněk Dvořák

prof. RNDr. Stanislav Komárek, Dr.

prof. Ing. Lubomír Mlčoch, CSc.

prof. RNDr. Zdeněk Opatrný, CSc.

prof. Ing. Jaroslav Petr, DrSc.

prof. MUDr. Karel Smetana, DrSc.

prof. MUDr. Josef Syka, DrSc., dr.h.c.

prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc.

Pacient a rozhodovanie

Právo na informácie – paternalizmus

Právo na **voľbu** liečby – výhody a nevýhody
(reverz, odmietnutie, spolupráca – prevencia)

Výhrady vo svedomí (lekára, pacienta –
transfúzie, očkovanie)

Právo na súkromie – dôstojnosť (geriatria)

Styk s dokumentáciou pacienta –
obchodovanie, pohrebná služba, príbuzní
(pokrvní?, manželia?)

Enhancement

- Vylepšovanie človeka, zdokonaľovanie ľudských atribútov
- Zväčšenie veľkosti, sily, pridanie niečoho (veku, schopnosti), vylepšenie (kvality)

Terapia vs. enhancement

Morálne záväzné	Nadštandard
Odbornosť lekára	Nad rámec odbornosti lekára
Odstránenie choroby/nedostatku	Vylepšenie človeka

Fyzický enhancement

Zvýšenie fyz. výkonu a vzhľadu

- Doping, drogy, hormóny, anabolické steroidy, plastová chirurgia,
- Kyborgizácia (prepojenie so strojom – biočipy, prepojenie s PC, prepojenie nervových systémov dvoch ľudí – komunikácia bez bariér, z mozgu do mozgu...)

Prospektivní bioetika

Studie ke konceptu etiky biomedicínských technologií

Josef Kuře

Studie analyzuje hlavní proudy současné bioetiky s ohledem na časovost a budoucnost. Hodnotí, jak bioetika odpovídá na výzvy biomedicíny. Zkoumá potenciál, který mají přístupy bioetiky pro etiku primárně zaměřenou na budoucnost. Na základě provedené analýzy pak navrhuje koncept prospektivní bioetiky, tedy do budoucnosti zaměřené etické reflexe biomedicíny a biotechnologií.

Kyborgovia

iDNES.cz / MAGAZÍNY Ona Auto Bydlení Revue Technet Mobil Cestování Hobby **Xman** Bonusweb

neklesá automaticky udělají ze sci-fi fantazií realitu necelé tři mil přesto ho nik

Dobívám se tři hodiny přes USB, říká kyborg s anténou v hlavě

© 28. března 2018

S pomocí antény zabudované v hlavě dokáže převádět barvy na zvuky. Jeho lebka umí fungovat jako zařízení Bluetooth a přijímat internetový signál. Neil Harbisson však trvá na tom, že nepoužívá technologii, ale že jí on sám je.

Anténa zjistí frekvenci světla, které vyzařuje barva. Pošle signál do mojí lebky, kde zavibruje. Vibrace v lebce vytváří zvuk, takže

https://www.idnes.cz/xman/profily/antena-v-hlave-kyborg-neil-harbisson.A180327_151843_profily_fro

Psychologický enhancement

- Zvýšenie schopnosti presadiť sa
- Viac asertivity, pribojnosti, odvážnosti,
 - sociálnych zručností – prekonávanie hanblivosti, plachosti

Prozac – liek na depresie – pacienti brali o po terapii -hlásili zlepšenie odvahy, uvoľnenie, sebavedomie

Problém: sebachápanie, bezpečnosť

Kognitívny enhancement

- Rozšírenie kogn. kapacít
- Lepšie vnímanie, pozornosť, pamäť, rýchlosť spracovania inf., rečové schopnosti a porozumenie, emocionálna sebaregulácia
- Bylinné extrakty, meditácie, jóga, bojové umenie, tréning pamäte
- Ginko biloba – pamäť, kofein – bdelosť, modafilin (narkolepsia – spánkové deficity) – pamäť, bdelosť, ritafilin (hyperaktivita) - koncentrácia

Enhancement veku

- Predlžovanie života pomocou bioetchnológií
- So starnutím ubúda sila, imunita, rýchlosť, flexibilita, agilita, reakčnosť, pamäť
- Tradične pomáhala: hygiena, podpora zdravia a imunity
- V USA v r. 1900 priem, vek dožitia – 48r, 1999: 78
- Japonsko – premiant, najviac 100 r. ľudí, priem, vek muža v 2006: 81, ž: 85

Ako spomaliť starnutie?

- **Compressed morbidity** – skrátenie obdobia chorôb (zvýšenie kvality prežitých rokov)
- prevencia ochorení spojených so starobou
- **Decelerated aging** – spomalenie starnutia (teda i predĺženie veku, ale i zdravého života?)
- **Negligible senescence** – odvracanie procesu starnutia (odstrániť starnutie a smrť)

(Josef Kuře: Prospektivní bioetika, 2020)

- Technika zmierňovania príjmu kalórií a zvýšenie výživových doplnkov (na vyváženie, rovnováha)
- (testovanie na myšiach – dramaticky úspešné)
- Výskum na červoch: zvýšenie o 400 percent
- Výskum rastových hormónov u starších ľudí
- Pridanie: zvýšenie imunity, svalovej hmoty, zníženie tuku

VĚDA

Nesmrtelnost není sci-fi - vědci prodloužili život hádátka o pětinasobek

Génový enhancement

- U zárodočných buniek: možno docieľiť zmiernenie utrpenia, výskyt dedičných ochorení, prevencia
- Párom s genetickými vadami umožňuje zdravé dieťa
- Problémy:
- Génový doping v športe – bez odhalenia
- Myšlienka dizajnu detí rodičmi

Spoločenská regulácia životného štýlu a bioetika

🔒 www.czso.cz/csu/stoletistatistiky/e-kralikova-kuraci-ziji-o-10-let-mene

STOLETÍ STATISTIKY ▶ ROZHOVORY ▶ E. KRÁLÍKOVÁ: KUŘÁCI ŽIJÍ O 10 LET MĚNĚ

STOLETÍ STATISTIKY

E. KRÁLÍKOVÁ: KUŘÁCI ŽIJÍ O 10 LET MĚNĚ

Od 31. května 2017 platí v České republice tzv. protikuřácký zákon. Kolika lidí se dotýká, vypočítává Eva

Spoločenská regulácia životného štýlu

Drogy, alkohol

Nepripútanie sa pásmi v aute

Násilná kriminalita

Pridrahá liečba → prevencia → sloboda?

Drahé patenty → povinné zdieľanie → zákaz súkromného vlastníctva?

Opačne: chudoba → nelegálne transplantácie → radšej základný minimálny príjem?

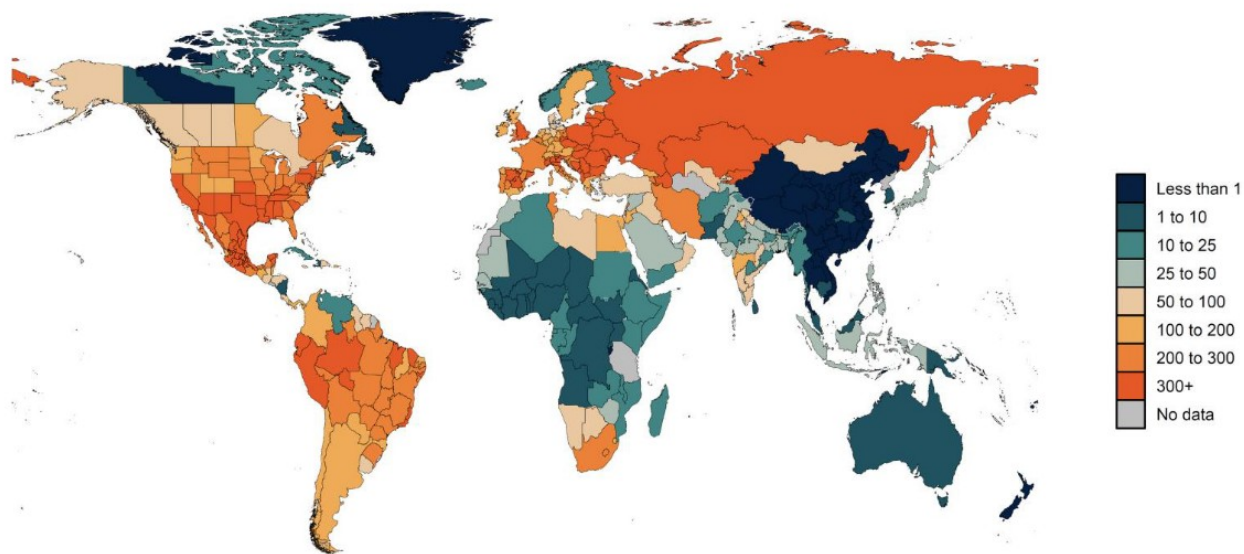
Sexuálny a rodinný život mentálne postihnutých ľudí? Kto je oprávnený rozhodovať?

Preľudnenie?

Regulácia modifikovaných potravín?

Pandemie Covid 19

Obrázek 2: Mapa celkového počtu úmrtí na covid-19 v přepočtu na obyvatele k 13. květnu 2021 dle metodiky IHMS

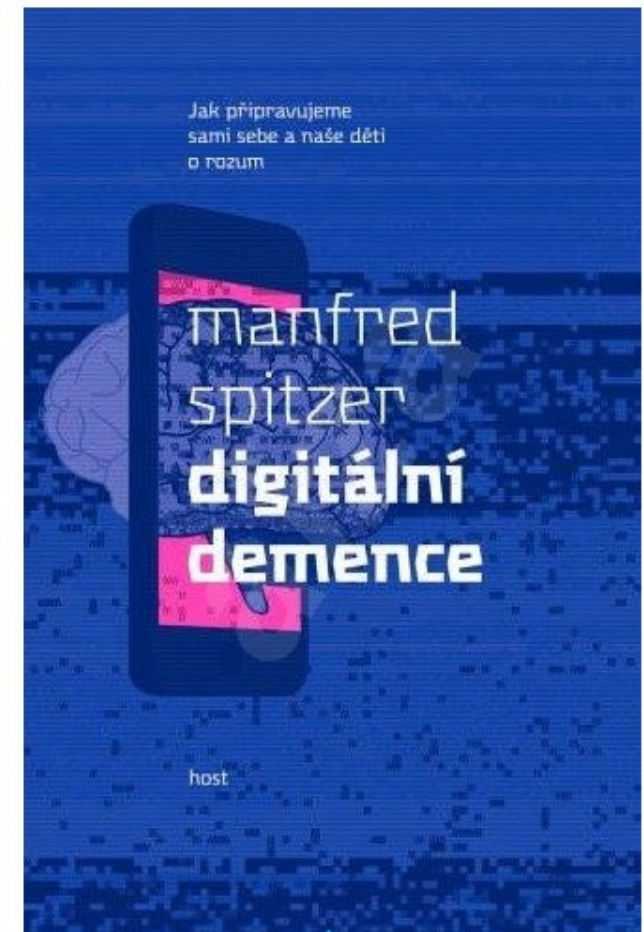
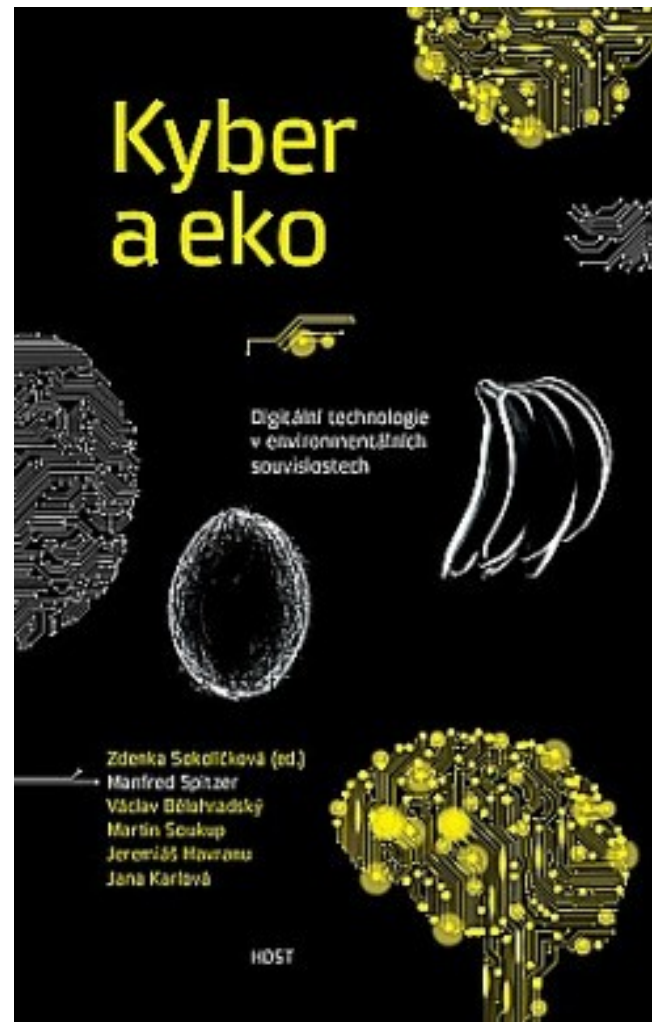
	A. minimalizace/eliminace	B. mitigace	C. neintervence
zdraví	ochráněno	neochráněno, dochází k hraničním stavům až kolapsu zdravotnictví	neochráněno, dochází ke kolapsu zdravotnictví
ekonomika	(dlouhodobě) prospívá, případně u některých zemí závislých na zahraniční turistice vykazuje ztráty srovnatelné se strategií B a C	vykazuje ztráty	(krátkodobě) prospívá, jinak vykazuje vysoké ztráty
občanská práva	dočasně omezena	dočasně omezena, celkově vzato v daleko vyšší míře než u strategií A	zpočátku neomezena; vzhledem k neudržitelnosti strategie následují ovšem výrazná omezení a přechody na strategii B

- Daniel D. Novotný: Strategie boje s epidemií: vítězové a poražení? In: Journal of Medical Law and Bioethics. Vol 11, No 2 (2021), ISSN 1804-8137 s. 15

Strategie B: **mitigace** spočívá ve zpomalování průběhu epidemie tak, aby nebyl zahlcen zdravotní systém a virus tak populací prošel kontrolovaně, nicméně přesto infikoval podstatnou část populace.

Strategie C: neintervence či *volný průběh*, spočívá v ponechání volného průběhu infekce s tím, že dojde dle zastánců této strategie k tzv. přirozené skupinové imunizaci (*herd immunity*).

Spoločenská regulácia životného štýlu

Surogacie a reprodukční turismus

Vynosenie dieťaťa pre niekoho iného (náhradné materstvo).

Obrázok z Ukrajiny z doby pandémie (2020), keď si „noví“ rodičia po dieťa nemohli prísť, ale pôvodná matka sa ho už vzdala.. Hromadenie novorodeniakov

Mitochondrial Replacement Therapy packages			
 Chance package	€6.500	Chance package	download pdf
 "Double chance" package	€9.900	Double chance package	download pdf
 "Perfect chance" package	€14.900	Perfect chance package	download pdf
Surrogacy packages			
 All Inclusive STANDARD	€39.900	Package for surrogacy (STANDARD) (waiting time up to one year)	download pdf
 All Inclusive VIP	€64.900	Package for surrogacy (VIP) (waiting time up to 4 months)	download pdf
Egg Donation packages			
 "Economy" package	€4.900	Contains one attempt of donation	download pdf

Cenník ukrajinskej firmy BioTexCom.

Markoš, Ján: Medzi dobrom a zlom. N Press, 2020, s. 47.

Postup *in vitro* pro náhradní mateřství

Postup oplodnění *in vitro* (IVF) byl popsán následovně:

Oplodněné vajíčko *in vitro* se obvykle implantuje do dělohy ženy, která ho vyprodukovala. Tato technika však umožňuje transplantaci embrya, což je přenos embrya vytvořeného z vajíčka jedné ženy do dělohy jiné ženy, která plod donosí. K tomu může dojít přinejmenším ve třech různých situacích: 1) žena může darovat vajíčko, které bude po oplodnění implantováno do dělohy ženy, která dítě donosí; 2) žena, která vajíčko poskytne, může dítě také donosit; nebo 3) pár, který si přeje mít dítě, může zařídit donošení embrya vzniklého z vajíčka a spermie, které oba darovali (třeba blízcí příbuzní páru) (MENIKOFF, 2001, s. 96).

Podle použité techniky lze náhradní mateřství rozdělit na genetické náhradní mateřství a gestační náhradní mateřství. Genetické náhradní mateřství znamená, že žena, která nemá v úmyslu stát se matkou, souhlasí s otěhotněním prostřednictvím asistované reprodukce s použitím vlastních gamet v rámci dohody o genetickém náhradním mateřství (UNITED STATES, 2017). Gestační náhradní mateřství znamená, že žena, která nemá v úmyslu stát se matkou, souhlasí s otěhotněním prostřednictvím asistované reprodukce s použitím gamet, které nejsou její vlastní, na základě dohody o gestačním náhradním mateřství (UNITED STATES, 2017).

Rozšíření a zákazy

Nejdříve praxe ve většině krajin povolena

- Časem zákazy:

Německo, Francie, Belgie, Španělsko, Itálie, Švýcarsko, Rakousko, Norsko, Švédsko, Island, Estonsko, Moldavsko, Turecko, Saudská Arábie, Egypt (a další arabské země), Pakistán, Japonsko, Čína, Kanada (Quebec), USA (Arizona, Michigan, Indiana, Severní Dakota), Mexiko

- Altruistické omezení: Indie, Austrálie, Kanada (kromě Quebecu), Spojené král., Řecko, Portugalsko, Nizozemsko, Dánsko, Maďarsko, Izrael, USA (NY, NJ, NM, Nebr., Virg, OR, WSH)
- Žádná opatření: Rusko, Ukrajina, Gruzie, Arménie, Jihoafrická republika, USA (Kalifornie, Vermont a d.)

Reprodukční turismus povolen v

Uznání zahraničního soudního rozsudku - zápisu zahraničního rodného listu do příslušných občanských rejstříků povoleno v: Albánii, Španělsku, Estonsku, Gruzii, Řecku, Maďarsku, Irsku, Nizozemsku, České republice, Spojeném království, Rusku, Slovinsku a na Ukrajině, Rakousko, Belgie, Finsko, Island,

Itálie - za předpokladu, že alespoň zamýšlený otec je biologickým otcem - a také Malta, Polsko, San Marino, Švédsko, Švýcarsko a Lucembursko, Německo,

Není možné v: Andorra, Bosna a Hercegovina, Lotyšsko, Litva, Moldavsko, Monako, Černá Hora, Rumunsko, Srbsko a Turecko

Členské státy odmítali jako formu podvodu do 2019

2019: Evropský soud pro lidská práva (ESLP) stanovisko – státy musí uznat právní vztah mezi dítětem narozeným prostřednictvím náhradního mateřství v zahraničí a plánovanou matkou

Molina-Ricaurte, Carlos Jesus, 2022.

Situace v ČR

- Na báze důvěry – náhradní matku nemůžou kontrolovat (zdraví, návyky, budoucnost)
- Odměna za mateřství – jako příjem nepovolena
- Komerční sprostředkovatel – nepovolen
- Přesto - až 100 dětí ročně (po porodu se matka na soudě zřekne rodičovských práv ve prospěch nových rodičů)
- Problémy: zdravotní závady dítěte, problémy nové rodiny (rozvod, závislosti, majetkové potíže, zhoršení vztahů, nepřijetí dítěte jako vlastního, pocit nevěry mužů, a.d.)
- Prodleva odevzdání: matky se nechtějí emocionálně navázat na dítě (“jednala jsem raději jako robot“)

Typy asistovanej reprodukcie

Dnes, po viac než štyridsiatich rokoch vývoja, sa asistovaná reprodukcia stala pomerne bežnou záležitosťou. Od roku 1978 sa vďaka nej po celom svete narodilo takmer deväť miliónov ľudí. Niektorí vedci pritom odhadujú, že v roku 2100 by tejto metóde mohli za svoju existenciu vďaka až tri percentá svetovej populácie. Už dnes sa pritom pomo-

cou asistovanej reprodukcie v Českej republike či v Rakúsku rodí až šesť percent detí.

Asistovaná reprodukcia v súčasnosti ponúka celú paletu metód, ktoré sa od seba v mnohých ohľadoch – trvaním, cenou, mierou invazívnosti – do veľkej miery líšia. Kvôli prehľadnosti si ich zhrňme v nasledujúcej tabuľke:

Základné typy asistovanej reprodukcie

Indukcia ovulácie

Ak má žena problémy s ovuláciou (= uvoľnením vajíčka počas menštruačného cyklu), je možné jej ovuláciu vyvolať (= indukovať) pomocou hormonálnych liekov. Tieto lieky umožnia, aby počas menštruačného cyklu vajíčko dozrelo a uvoľnilo sa. Následne všetko prebieha prirodzenou cestou.

Intrauterinná inseminácia

Ak spermie muža nedokážu prirodzeným spôsobom prekonať cestu k vajíčku ženy, môže im lekár pomôcť tým, že ich vloží priamo do vajcovodov či dutiny maternice. Zárok je rýchly a bezbolestný, následne všetko prebieha prirodzenou cestou.

In vitro fertilizácia (IVF, mimotelové oplodnenie)

Lekári odoberú vajíčka z tela ženy, v laboratóriu ich oplodnia spermiami muža a vráti do tela ženy. Takto vzniknuté embryá sú kultivované dva až šesť dní; následne je jedno (zriedkavejšie dve) z nich vložené naspäť do tela ženy. Ostatné embryá sú zmrazené, darované inému páru či na výskumné účely alebo (v najhoršom prípade) jednoducho zlikvidované.

Výber embryí

Pri IVF sa obvykle oplodní väčší počet vajíčok, než koľko sa ich napokon využije. Vývin embryí v skúmavke totiž nie je samozrejmosťou; niektoré embryá sa vyvíjajú nedostatočne, iné vôbec. Pracovníci kliniky teda po niekoľkých dňoch vyberú jedno z embryí, ktoré dostane šancu vyvíjať sa v lone matky, a ostatné zmrazia či zlikvidujú. Laboranti obvykle vyberú najživotaschopnejšie embryo. Embryá je možné geneticky testovať (napríklad na prítomnosť genetických chorôb) a vybrať najvhodnejšie z nich podľa výsledkov týchto testov.

Darcovstvo mitochondrií

Pokiaľ žena trpí genetickou poruchou naviazanou na DNA v jej mitochondriách, môže vo Veľkej Británii požiadať o výmenu mitochondriálnej DNA vo vajíčku za DNA inej darykyne, aby sa táto porucha nepreniesla na jej bábätko. Dieťa, ktoré sa narodí pomocou tejto metódy, má tak DNA troch osôb: otca, matky a darykyne mitochondrií.

Darcovstvo spermií

Pokiaľ je v páre neplodný muž, je možné oplodniť ženino vajíčko pomocou spermií iného muža. Darovanie spermií obvykle prebieha anonymne. Darca svoje spermie odovzdá špecializovanej

klinike a tá ich následne posunie žene, ktorá chce otehotnieť. Žena pozná len základné charakteristiky darcu (vek, farbu očí a vlasov, dosiahnuté vzdelanie a pod.)

Darcovstvo vajíčok

Žena môže využiť i darované vajíčko, ktoré je oplodnené metódou IVF a vložené do jej tela. Aj v tomto prípade prebieha darcovstvo anonymne, prostredníctvom špecializovanej kliniky.

Darcovstvo embryí

Keď pár podstúpi IVF, môže sa rozhodnúť, že nevyužitú embryá daruje inému páru. Dieťa, ktoré sa narodí z darovaného embrya, je geneticky dieťaťom darcov, ale legálne dieťaťom ženy, ktorá dieťa vyvíjajú a porodila.

Zmrazenie vajíčok

Pokiaľ žena neplánuje mať v blízkej budúcnosti dieťa, ale obáva sa, že by o niekoľko rokov mohla mať problémy otehotnieť, môže si nechať zamraziť vlastné vajíčka, aby ich v budúcnosti využila pri IVF.

Surogačné materstvo

Ak žena nemôže alebo nechce vynosiť dieťa, môže v niektorých krajinách požiadať inú ženu, aby vynosila dieťa za ňu a po pôrode jej ho odovzdala. Existujú dva typy surrogácie: tradičná (pri ktorej náhradná matka je i genetickou matkou dieťaťa) a úplná (pri ktorej náhradná matka vynosí dieťa, ktoré nepochádza z jej vajíčka).

Odobratie spermií po smrti muža

Keď muž zomrie alebo je vo vegetatívnom stave, a žena si želá mať od neho dieťa, je technicky možné odobrať mužovi spermie, ktorými potom pomocou IVF žena nechá oplodniť svoje vajíčko.

Čo so zvyšnými embryami?

Výber jedincov

Môžu sa „použiť“ gamety bez súhlasu otca?

Riešenie neplodnosti vo vysokom veku? 80 ročné matky?

Preventívne vyšetrenie buniek embrya ako prevencia proti chorým plodom a interrupciou/vol'ba vlastností a pohlavia?

Embryolog: Při umělém oplodnění se v podstatě likvidují lidské bytosti

16. ledna 2009 6:00

"Celý proces asistované reprodukce má mnoho úskalí. Potvrzuje to například i soudní spor, ve kterém těžce postižený Francouz žaloval příslušný tým reprodukčních biologů za své postižení," říká v rozhovoru Petr Hach, přednosta Ústavu pro histologii a embryologii I. lékařské fakulty Univerzity Karlovy.

Reklama

VŠECHN
DÁRKY
VYŘEŠIT
NA ALZA.C

A++

ECO
Hybrid

ŠETŘÍ ČAS
A ENERGII

ZJISTĚTE VÍCE

 LG
Life's Good

profimech.cz

Problém interrupcií

Realizácia práva na život vs. kvalita života

Posvätnosť života vs. autonómnosť a autenticita

Problém interrupcií po znásilnení (môže si za to sama...?!)

Čo je smrť?

Smrť – niečo ireverzibilné, definitívne

Náboženská verzia oddelenia duše od tela;

Medicínske varianty:

Smrť zástavou srdečnej činnosti (dilema odpojenia)

Mozgová smrť (riadenie tela a činov)

Koniec funkcií neokortexu – miesto osobných charakteristík – zvyšné časti mozgu i tela fungujú (osoba v človeku považovaná za mŕtvu)

Tradičná verzia smrti/ resuscitácia

Smrť a ontologické predpoklady → etika

Utrpenie – zlo? (budhistická verzia vs. kresťanská vs. eudaimonická - utilitaristická)

Je alebo nie je zosnulý ešte s nami?

Ruky Venuše méléoskej sú prítomné v absencii

Ak tu však zosnulý stále s nami je, je to zaiste nemateriálnym spôsobom. Nie je medzi nami telesne; jeho pozostatky odpočívajú v hrobe či v urne. V akom zmysle teda existuje? Požičajme si od írskoho filozofa, biskupa Georgea Berkeleyho (1685 – 1753) jeho slávnu definíciu existencie. Napísal latinsky: *esse est percipi*, čo môžeme do slovenčiny preložiť ako *existovať znamená byť vnímaný*. To, čo vnímame, čo na nás pôsobí, určitým spôsobom existuje. Gravitácia existuje, pretože nás púta k zemi. Láska medzi milencami existuje, pretože ju môžeme odčítať z ich správania: vidíme, ako sú priťahovaní k sebe síce neviditeľnou, ale veľmi reálnou silou.

Zosnulý človek na pozostalých tiež pôsobí, a to veľmi výrazne. Aj on teda akýmsi spôsobom existuje. Ako však túto existenciu opísať? Rád by som vám ponúkol jednu definíciu, ktorá môže hádam znieť na prvý pohľad absurdne, má však napriek svojej podobnosti so sofizmom určitý obsah.

Zosnulý je prítomný ako strata, ako absencia. Ako rana. Zostáva tu s nami ako prázdne miesto v životoch pozostalých. Ako tomu rozumieť? Pomôžme si prirovnaním zo sveta umenia. Venuša méléoská, jedna z najznámejších anticých sôch, bola v minulosti poškodená. Chýbajú jej ruky. A predsa sú tieto ruky pre nás určitým spôsobom prítomné, pretože sa k nim v mysli neustále vraciame: očakávame ich, predstavujeme

Ján Markoš. Bližšie k sebe.

N Press, 2021, s. 170.

Organizmus a osoba (Ján Markoš, 2021,s. 173-4)

- Čo ak smrť osoby nekoreluje so smrťou organizmu...
- Existencia osoby presahuje smrť organizmu
- Štádium neskorej osoby (podobne ako dieťa do 6.r.)
- Má mŕtva osoba stále isté práva? (právo na dôstojnosť)

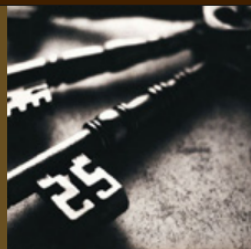
Starosti o **postself**. Pokus. (Markoš, 20201, s. 175)

Predstavte si, že ste nedávno umreli a vaši blízki sa s vami lúčia na pohrebe. Ak by ste si mohli vybrať, koho by ste poverili tým, aby predniesol pohrebnú reč? Čo by ste chceli, aby o vás v tejto reči zaznelo? Čo pekného (a, samozrejme, pravdivého) by ste chceli, aby o vás vaši blízki mohli povedať?

A ako táto predstava korešponduje s tým, ako dnes žijete svoj každodenný život?

Pohreb, Marianne von Werefkin, 1939

Ostium

INTERNETOVÝ ČASOPIS PRE HUMANITNÉ VEDY

Archív

O nás

Redakcia

Kontakt

Databázy

Pre autorov

Prednášky

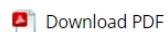
Abecedný zoznam autorov

Aktuálny ročník

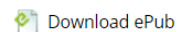
1/2021

Kdy nastává smrt. Problémy kritérií

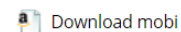
Martin Jabůrek

Download PDF

Download ePub

Download mobi

Print

Jabůrek, M.: Kdy nastává smrt. Problémy kritérií. In: *Ostium*, roč. 14, 2018, č. 1.

When the Death occurs. Problems of Criterions

The traditional approach to determine the human's death was based on evidence of cessation of breathing and circulation. There has been significant progress in the field of resuscitation during the twentieth century. Since the physicians were able to provide an artificial blood circulation and respiration, it turned out that the current cardiopulmonary standard of human death is insufficient. It was therefore replaced by brain death. Even this position has many problems. One of them is the question which part of the brain must be non-functional. The prevailing definition speaks about the

<https://ostium.sk/language/sk/kdy-nastava-smrt-problemy-kriterii/>

Jemelka: Smrt je vždycky osamělá (2018)

(Téměř „všichni“?!)

- Veřejné mínění: většina chce umřít doma
- Ale: 69% populace nechce umírat v léčebnách dlouhodobě nemocných
- Rovněž 76% zdravotníků
- 45% populace a 59% zdravotníků; nechce umřít v nemocnici (Šiklová 2013 in Jemelka, 2018)
- V jiném šetření vyšší čísla
- VŠ vzdělání a věřící se zkušeností s péčí o umírajícího by dalo přednost hospicům (Cesta domů, 2013 in Jemelka, 2018)
- Problémy s umíráním doma: pečující chtějí být pochváleni, zdůvodnit si zásluhy, tím omluvit občasný vztek, přání, aby to skončilo...bez ocenění frustrace (Šiklová, 2013 in Jemelka, 2018)
- Jemelka: péče v hospicích, nemocnicích má profesionální přístup (odstup i emoce, odbornost, nemusí být pochváleni, atd.)

Jemelka, P.: Smrt je vždycky osamělá, 2018, s. 66-67.

Eutanázia

- Rozdiel oproti samovražde?
 - Pomoc odborníka, predchádzanie utrpeniu, zachovanie dôstojnosti
- Dobrovoľná a nedobrovoľná
- Aktívna (priama) a neaktívna (nepriama) (menej odporcov)
- Kto má morálnu dilemu? Pacient či asistujúci?
- Problém i/legality
- Problém nútenia k eutanázii

Smrt po stisknutí tlačítka. Na pohřebním veletrhu v Amsterdamu představili sebevražedný stroj

Kontroverzní sebevražedný přístroj Sarco | Zdroj: Fotobanka Profimedia

Zařízení nazvané Sarco, jehož název je zkratkou pro sarkofág, vynalezl australský zastánce eutanazie Philip Nitschke a nizozemský designér Alexander Bannink.

„Problémy“ s pasivní eutanazií

- Často se rozlišuje aktivní a pasivní eutanazie
- Pojem pasivní – zavádějící
- V ČR není legální (lékaři ji nesmí připustit, proto termín odmítají, dle zákonů - vražda) (Kuře, 2018)
- Etický kodex ČLK: „lékař u nevléčitelně nemocných a umírajících účinně tiší bolest, šetří lidskou důstojnost a mírní utrpení. Vůči neodvratitelné a bezprostředně očekávané smrti však nemá být cílem lékařova jednání prodlužovat život za každou cenu.“ (Etický kodex, 1996, bod 7).

Integrita ľudského tela

- Implantáty – funkčné/estetické
- Piercing
- Body suspension
- Skarifikáty - estetické jazvy (cutting, branding, leptanie)
- Splitting (hadí jazyk, elfie uši)
- Tetovanie

Funkcie označenia? Iniciačné obrady, evidencia, atď.

Splitting

< > ↻ 🗖 | 🔒 www.facebook.com/AddictedTattooandPiercing/posts/tongue-splitting-done-by-capo-francesco-capoc

📧 Seznam zpráv ve sl...

Addicted Tattoo and Piercing Studio přidal(a) novou fotku do alba: Piercing and Body Mod by Capo.

24. května 2019 · 🌐

Tongue splitting done by Capo (Francesco Capodicasa).

<https://hell.cz/suspension/>

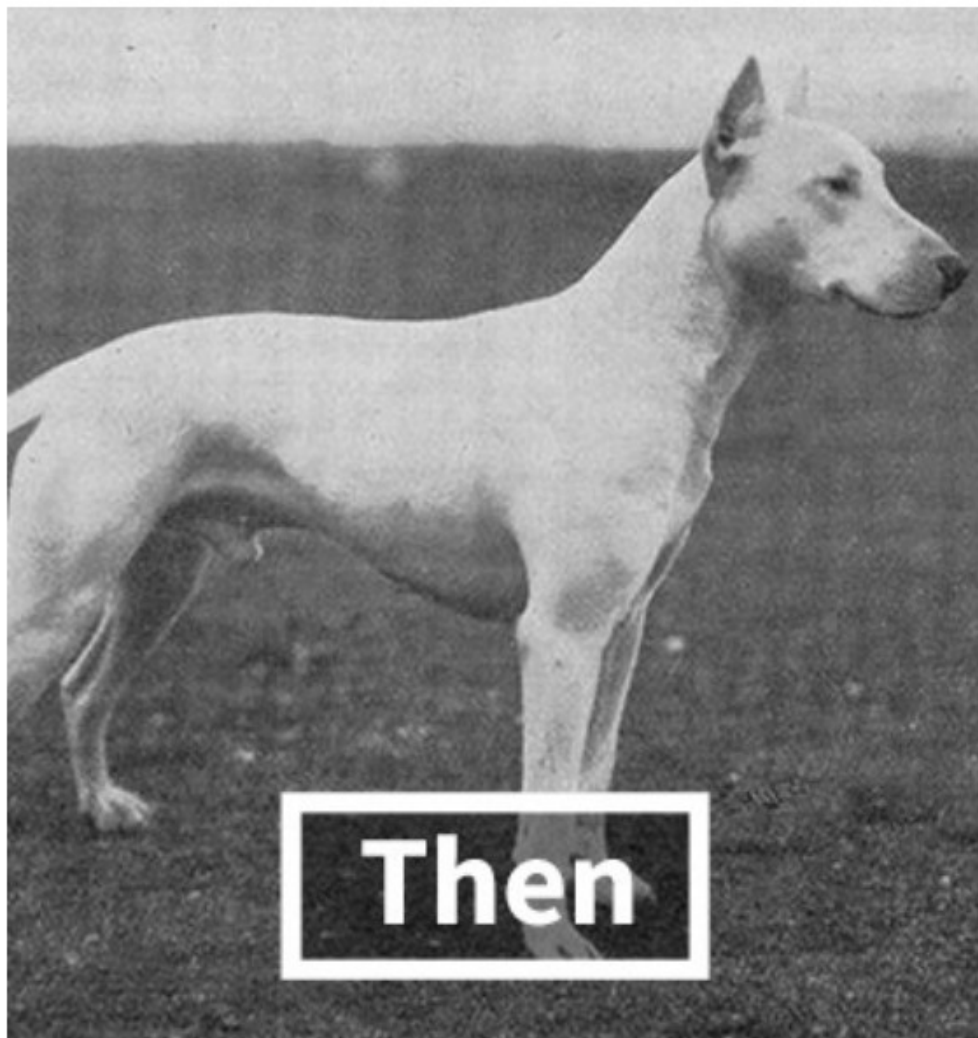
Komplikácie

- Tetovanie – spájanie so sociálne vylúčenými skupinami (väzni) → predsudky, agresia
- Tetovaní väzni koncentračných táborov – zabíjaní pre ozdobné predmety
- Zdravotné riziká

Život so zvieratami

Vymedzenie:

- Zviera ako nižší druh
- Zviera užitočné – dôležité/neužitočné/škodlivé...
- Zviera ako „mladší bratříček, človíček v kožíšku“
- Zviera ako neskazený, čistý tvor
- Zviera ako šovinistický pojem? (úzky)

<https://creativelife.cz/jak-se-zmenili-psi-za-poslednich-100-let-18-fotografii-tehdy-a-ted/>

Etické problémy

- Šľachtenie (buldog, holé formy savcov, farebné kura, atď.)
- Ľudská zodpovednosť prenesená na zvierá
(trest za chovanie získané šľachtením – bojové psy)
- Zabíjanie/nezabíjanie
- Komercia
- Pomocníci (terapia)

ČSFD.cz
Česko-Slovenská filmová databáze

podrobné vyhledávání →

Uživatelská zóna

Přihlásit

Registrovat

Ztracené heslo

[Novinky](#) [Televize](#) [Kino](#) [VOD](#) ^{new} [DVD & Blu-ray](#) [Tvůrci](#) [Žebříčky](#) [Filmotéky](#) [Uživatelé](#) [Diskuze](#)

Ochutnej novou "ČSFD 2021" s rozšířenou sekci "VOD" s přehledem filmů a seriálů lokálních VOD služeb ;-)

[všechny plakáty \(2\)](#)

Temple Grandinová (TV film)

 Temple Grandin

Drama / Životopisný
USA, 2010, 104 min

Režie: Mick Jackson

Předloha: Temple Grandin (kniha), Margaret Scariano (kniha)

Scénář: Merritt Johnson (původní scénář), Christopher Monger

Kamera: Ivan Strasburg

Hudba: Alex Wurman

Hrají: Claire Danes, Julia Ormond, David Strathairn, Catherine O'Hara, Stephanie Faracy, Melissa Farman, Barry Tubb, Tamara Jolaine, Cherami Leigh, Richard Dillard, Carl Savering, Marissa Joy Davis, Charles Baker, David Born, Gabriel Luna, Michael Crabtree, Joe Nemmers, Rutherford Cravens, Matthew Posey, Michael Costello, Brian Bentley, ... (více)
(další profese)

85%

Hodnocení uživatelů

golfiga	★★★★
kleopatra	★★★★
KOCOUR	★★★★
Matty	★★★★
Malarkey	★★★★
larelly	★★★★
Faidra	★★★★★
emma53	★★★★
Kulmon	★★★★
Shushika	★★★★

všechna hodnocení
(2 538)

Fanklub filmu

jupisova
hanca.b
Litta
3stan
akcaka
lotricka
Markula92
sigr
maciczc
Calypsoo

všichni fanoušci
(23)

Obsah

[zobrazit všechny obsahy](#)

<https://www.youtube.com/watch?v=cpkNOJdXRpM>

<https://www.youtube.com/watch?v=cpkNOJdXRpM>

Bioetika a výchova

Rôzne väzby:

- Rasizmus, xenofóbia → multikultúrna výchova
- Transplantácie, humanitárna pomoc, ŽP → globálna výchova
- Bioetické témy v škole vyžadujú dialóg → kultivácia

Súvisiace problémy

- Vnímanie „*Našej*“ reality:

Vnímanie života v politike a vojne

Ignorovanie ekologickej krízy a dôsledkov

Posilňovanie trhovej ekonomiky na úkor solidarity

Princípy

- Tolerancia vs. rešpekt a akceptácia
- Tolerancia – slabá etická maxima (obsahuje i nekonanie, nezasahovanie, ľahostajnosť)
- Rešpekt – uznanie (akceptácie) – viac ako formalizmus

Aplikácia: uznanie trpiaceho človeka a jeho potrieb (do diskurzu)